

24 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], hoogstwaarschijnlijk overleden, datum van
overlijden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] lid van de Congregatie der Broeders van Onze Lieve
Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 augustus 2014. Op 16 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

Op 3 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht en werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Congregatie zijn verschenen de heren [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes en [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klagster komt uit een gastvrij gezin van vier kinderen, waar de deur altijd voor een ieder open stond. Aangeklaagde was de broer van klagsters vader. Hij kwam regelmatig bij hen in [plaats] op bezoek met de auto die hij onder andere gebruikte om mensen naar Lourdes te rijden. In de jaren '50 was het heel bijzonder om een auto in je bezit te hebben, zodat de buurt vaak kwam kijken bij de familie van klagster als aangeklaagde op bezoek was.

Vanaf 1951 begon aangeklaagde vreemde spelletjes met klaagster te spelen. Klaagster moest dan op de schoenen van aangeklaagde gaan staan en werd op die wijze door de kamer gewandeld. Ondertussen zoende aangeklaagde haar onder andere op haar mond.

Het huis waarin klaagster woonde, was klein. Er was geen aparte kamer waar aangeklaagde kon slapen wanneer hij op bezoek kwam. Als aangeklaagde bleef slapen bij het gezin, dan sliep hij op de bank in de huiskamer. Als klaagster 's ochtends naar het toilet moest, moest zij eerst door de woonkamer heen. Aangeklaagde riep klaagster dan om bij hem te komen. Hij nam klaagster bij zich op de bank en begon haar te aaien over haar pyjama heen en kuste en tongzoende haar. Ook haalde hij zijn geslachtsdeel uit zijn onderbroek en dwong klaagster zijn geslacht vast te pakken en hem te bevredigen. Aangeklaagde haalde klaagster ook wel eens uit haar bed om vervolgens voornoemde handelingen bij haar te plegen op de bank in de huiskamer.

Klaagster had niet goed in de gaten wat er gebeurde. Aangeklaagde zei tegen haar dat het goed was om genegenheid voor elkaar te hebben en lief te zijn voor elkaar. Ook zei hij dat het 'hun geheimpje' was. Als klaagster duidelijk maakte dat ze de dingen niet wilde die aangeklaagde deed, dan dreigde hij ermee dat hij het gezin niet meer zou komen opzoeken. Klaagster had hier gevoelsmatig een probleem mee, omdat zij dan degene zou zijn die uit moest leggen waarom aangeklaagde ineens wegbleef.

Op enig moment, nadat de moeder van klaagster tegen een van klaagsters zusjes zei dat het gedrag van aangeklaagde jegens haar ongepast was, heeft klaagster de moed gevonden om haar moeder te vertellen over het misbruik door aangeklaagde. De volgende dag hebben de ouders van klaagster aangeklaagde de deur uitgezet. Vanaf dat moment heeft klaagster aangeklaagde nooit meer gezien.

Het misbruik van klaagster door aangeklaagde begon in 1951-'52 en eindigde toen klaagster 12 jaar oud was. Klaagster heeft in haar klaagschrift aangegeven dat het misbruik zeker zo'n 15 tot 20 keer moet hebben plaatsgevonden.

2.2. Klaagster was de oudste van het gezin en heeft zichzelf altijd voorgehouden dat zij haar eigen boontjes kon doppen en dat alles goed zou komen. Achteraf bezien bleek dat toch moeilijker dan gedacht. Zo kreeg klaagster in de aanloop naar de zitting bij de Klachtencommissie dromen waarin zij aangeklaagde ziet staan. Deze dromen maken haar angstig.

Klaagster heeft lang een schuldgevoel gehad dat zij de familie uit elkaar gedreven had, omdat zij aan haar moeder had verteld wat aangeklaagde haar aan had gedaan.

Het misbruik door aangeklaagde is van invloed geweest op het seksuele leven van klaagster en haar echtgenoot. Klaagster had geen behoefte aan seksueel contact. Ook denkt klaagster dat zij mogelijk meer uit haar carrière had kunnen halen.

2.3. Klaagster wenst oprechte erkenning te krijgen voor hetgeen aangeklaagde haar aan heeft gedaan. Voorts hoopt zij wat aan zelfrespect te hervinden. De gegrondverklaring van de klacht kan haar daarbij helpen.

Klaagster verzoekt dat de door haar geleden schade financieel gecompenseerd wordt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Plaatsvervangend Provinciaal Overste heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat naar vermogen onderzoek is verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie naar de levensloop van aangeklaagde. Omdat het gestelde seksueel misbruik plaatsvond binnen de familiale sfeer, had de Congregatie hier geen weet van. Desalniettemin is de Congregatie bereid haar verantwoordelijkheid te nemen voor hetgeen aangeklaagde klaagster aan heeft gedaan. Te meer omdat de gewraakte gedragingen volledig indruisen tegen datgene waarvoor de Congregatie staat. Echter, op grond van de ter beschikking staande gegevens kan bevestigd noch ontkend worden dat sprake is geweest van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde.

Hij concludeert dan ook dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klaagster onwaarheid spreekt. De gedragingen die zij heeft omschreven hebben de Congregatie diep geschokt en geraakt. Wanneer vast komt te staan dat het gestelde seksueel misbruik plaats heeft gevonden, zijn excuses op zijn plaats.

De Plaatsvervangend Provinciaal Overste heeft aangeboden in gesprek te gaan met klaagster mocht zij daar behoefte aan hebben.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 64 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende vijf jaren (vanaf 1951 totdat klaagster 12 jaar oud was) heeft aangeklaagde klaagster zo'n 15 à 20 keer seksueel misbruikt door klaagster te kussen, te tongzoenen, zijn geslachtsdeel aan klaagster te tonen en klaagster te dwingen zijn geslachtsdeel vast te pakken en met haar hand te bevredigen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van [naam], een jeugdvriendinnetje van klaagster die tegenover klaagster woonde in [plaats]. In haar verklaring schrijft zij onder meer dat de oom van klaagster die broeder was in een klooster in [plaats], vaak op bezoek kwam. In de zomer van 1956 nam hij [naam] een keer mee met de auto. Tijdens dit 'uitje' pakte hij de hand van [naam] vast en geleide die naar zijn penis.

[naam] moest aan zijn penis trekken totdat er plakkerig spul uitkwam. Vervolgens drong hij met zijn vinger in de vagina van [naam]. Ze mocht dit aan niemand vertellen.

Tenslotte wordt de klacht van klaagster ondersteund door de schriftelijke verklaring van haar echtgenoot. Hieruit volgt dat klaagster hem in de 60-er jaren heeft verteld dat aangeklaagde niet meer bij de familie kwam, omdat er wat gebeurd was toen ze klein was en dat aangeklaagde zijn handen niet thuis kon houden.

Een en ander in onderlinge samenhang gezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is uitgetreden en hoogstwaarschijnlijk is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuinging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 maart 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.